

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 856/2022
05.04.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Драгане Маринковић, Иване Рађеновић, Владиславе Милићевић и Татјане Миљуш, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Јована Петковић Бранисављевић, адвокат из ..., против туженог ЈКП „Водовод и канализација“ Панчево, чији је пуномоћник Саша Левнајић, адвокат из ..., ради исплате, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 5022/21 од 13.12.2021. године, у седници одржаној 05.04.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРИХВАТА СЕ одлучивање о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 5022/21 од 13.12.2021. године, као изузетно дозвољеној.

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 5022/21 од 13.12.2021. године и пресуда Основног суда у Панчеву П1 246/21 од 01.10.2021. године у ставовима другом и трећем изреке, тако што се **ОДБИЈА** као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се тужени обавезе да му исплати и то: на име разлике између припадајуће и исплаћене накнаде трошкова регреса за коришћење годишњег одмора за период од 31.03.2018. године до 01.01.2020. године укупно 50.123,76 динара и на име разлике између припадајуће и исплаћене накнаде за исхрану у току рада, у истом периоду, укупно 36.914,48 динара, све у појединачним месечним износима и са законском затезном каматом (чија су висина и датуми доспелости ближе одређени у ставу другом изреке првостепене пресуде) и **одбија се** захтев тужиоца за накнаду трошкова парничног поступка.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужилац да туженом накнади трошкове целог парничног поступка у износу од 84.710,00 динара, у року од 8 дана од дана пријема отправка пресуде.

Образложење

Пресудом Основног суда у Панчеву П1 246/21 од 01.10.2021. године, ставом првим изреке, дозвољено је поступање по објективно преиначеном тужбеном захтеву од 17.09.2021. године. Ставом другим изреке, усвојен је тужбени захтев и тужени је обавезан да тужиоцу исплати и то: на име разлике између припадајуће и исплаћене накнаде трошкова регреса за коришћење годишњег одмора за период од 31.03.2018.

године до 01.01.2020. године укупно износ од 50.123,76 динара и на име разлике између припадајуће и исплаћене накнаде за исхрану у току рада, у истом периоду, укупно износ од 36.914,48 динара, у појединачним месечним износима и са законском затезном каматом чија су висина и датуми доспелости ближе одређени у овом ставу изреке. Ставом трећим изреке, тужени је обавезан да тужиоцу накнади трошкове поступка у износу од 75.801,53 динара, са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 5022/21 од 13.12.2021. године, ставом првим изреке, одбијене су као неосноване жалбе туженог и умешача на страни туженог и потврђена је првостепена пресуда у ставовима другом и трећем изреке. Ставом другим изреке, одбијени су захтеви тужиоца и туженог за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужени је изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права, с тим што је предложио да се о ревизији одлучи као изузетно дозвољеној, применом члана 404. ЗПП.

Правноснажном пресудом, одлучено је о захтеву тужиоца за исплату накнаде трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора. Имајући у виду различиту судску праксу у истој правној ситуацији израженим у пресудама на које је ревидент указао, Врховни касациони суд налази да су у конкретном случају испуњени услови из члана 404. Закона о парничном поступку да се ревизија сматра изузетно дозвољеном, па је ради потребе уједначавања судске праксе донео одлуку као у ставу првом изреке.

Врховни касациони суд је испитао побијану одлуку, применом члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11... 18/20), па је нашао да је ревизија основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је у утуженом периоду био у радном односу код туженог на радном месту ... у Сектору за ... . У утуженом периоду тужени је накнаду трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора исплаћивао запосленима у складу са Програмом пословања туженог за 2016, 2017, 2018. и 2019. годину (по којима је накнада трошкова за исхрану у току рада износила 99,97 динара бруто дневно, а регрес за коришћење годишњег одмора 1.141,22 динара бруто месечно). Анексом уговора о раду закљученог између парничних странака измењена је тачка 4. уговора и уговорено право запосленог на накнаду трошкова исхране у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора – у висини која се утврђује годишњим програмом пословања туженог. Износи досуђени тужиоцу представљају разлику између накнаде трошкова исхране у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора обрачунате у вредности прописаној Посебним колективним уговором за јавна предузећа у комуналној делатности на територији Републике и Посебним колективним уговором за јавна и јавно комунално предузеће града Панчева и накнаде тих трошкова исплаћених тужиоцу за утужени период. Висина потраживања утврђена је оценом налаза и мишљења вештака економско-финансијске струке.

Код овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су применом одредаба чланова 4, 118. став 1. тачке 5. и 6, 246. ставови 1. и 2, 256. став 1, и 258. став 1. и 259. Закона о раду, члана 9. став 1. и 2. Закона о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава, одредбе чланова 65. и 66. Посебног колективног уговора за јавна предузећа у комуналној делатности на територији Републике Србије и члана 84. и 85. Посебног колективног уговора за јавна и јавно комунално предузеће града Панчева оценили да тужилац основано потражује мање исплаћену накнаду трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора у складу са посебним колективним уговорима, те да се правила из члана 4. Закона о привременом уређивању основица за обрачун и исплату плата односно зараде и других примања код корисника јавних средстава не односе на накнаду за исхрану у току рада, због чега је усвојио тужбени захтев. Додатна аргументација другостепеног суда је да иако се трошкови за исхрану у току рада сматрају зарадом у ширем смислу тог појма одређеног чланом 105. став 3. Закона о раду (јер се на ова примања плаћају порези и доприноси који терете зараду) и чланом 118. став 1. тачка 5. и 6. Закона о раду, ова накнада има карактер накнаде за повећане трошкове које запослени има док ради, а не карактер накнаде за обављени рад из чланова 106. и 107. Закона о раду, због чега се не могу применити правила из члана 4. Закона о привременом уређивању основица за обрачун и исплату плата односно зараде.

По оцени Врховног касационог суда, становиште нижестепених судава није правилно.

Одредбом члана 1. Закона о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава („Службени гласник РС“, број 116/14 – ступио на снагу 28.10.2014. године) прописано је да се овим законом привремено уређује основица, односно вредност радног часа, вредност бода и вредност основне зараде, за обрачун и исплату плата, односно зарада као и других сталних примања изабраних, именованих, постављених и запослених лица код корисника јавних средстава, с циљем очувања финансијског система у Републици Србији и система плате и зарада у јавном сектору. Чланом 3. став 1. истог закона прописано је да се у овом закону платом сматра зарада запосленог код корисника јавних средстава утврђена у складу са законом који уређује радне односе, односно плате изабраног, именованог и постављеног лица и запосленог код корисника јавних средстава утврђена у складу са законима који уређују плате у државним органима, органима локалне власти, организацијама обавезног социјалног осигурања и јавним службама. У члану 4. истог закона, прописано је да су ништаве одредбе општег или појединачног акта (осим појединачног акта којим се плата повећава по основу напредовања) којима се повећавају основице, коефицијенти и други елементи, односно уводе нови елементи, на основу којих се повећава износ плата и другог сталног примања код субјеката из члана 2. овог закона, донет за време примене овог закона.

Под зарадом сматрају се примања из радног односа као што је, између осталог, и накнада за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, што произлази из одредбе члана 105. Закона о раду, а појам зараде у складу са Законом о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава, подразумева зараду утврђену у складу са законом који уређује радне односе. Другачијим тумачењем појма зараде не би био испуњен циљ Закона о привременом уређивању основице за обрачун и исплату

плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава (члан 1), јер би то значило селективну примену закона, имајући у виду да коефицијент за обрачун плате изабраних, именованих и постављених лица и запослених у складу са Законом о платама у државним органима и јавним службама, садржи и додатак на име накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, на које се као и на запослене код туженог примењује Закон о привременом уређивању основица за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава.

Имајући у виду наведено, као и чињеницу да је тужени корисник буџетских средстава, то се на туженог, осим поменутог закона, примењује и Закон о буџету и Закон о буџетском систему, па обавезе које преузима морају одговарати апропријацији која му је одобрена за ту намену у одговарајућој буџетској години (члан 54. Закона о буџетском систему). С обзиром да су правила из Закона о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава, Закона о буџету и Закона о буџетском систему императивне природе која се морају безусловно поштовати, без права да се у њима било шта мења, код буџетског финансирања плата код туженог није могуће применити корективно правило из члана 8. став 2. Закона о раду, јер је управо законом одређен начин утврђивања основице за плате. Због тога су, по схватању Врховног касационог суда, одредбе Посебног колективног уговора, донете након ступања на снагу Закона о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава, ништаве и као такве не могу да производе правно дејство (ПКУ не може бити супротан закону на основу члана 103. ЗОО у вези члана 240. Закона о раду), због чега су нижестепене пресуде преиначене и тужбени захтев тужиоца одбијен.

Како су преиначене нижестепене пресуде и одбијен тужени захтев, поводом ревизије туженог, то су преиначене нижестепене пресуде и у погледу одлуке о трошковима, тако што је одбијен захтев тужиоца за накнаду трошкова поступка.

На основу изложеног члана 416. став 1. ЗПП одлучено је као у ставу другом изреке.

Тужени је успео у поступку по ревизији, па му на основу чланова 153, 154. и 163. став 2. ЗПП припадају опредељени трошкови целог парничног поступка, који обухватају трошкове на име: састава одговора на тужбу и једног образложеног поднеска од стране адвоката укупно 15.000,00 динара, заступања на три одржана рочишта укупно 31.500,00 динара, састава жалбе и ревизије по 18.000,00 динара према адвокатској тарифи важећој у време предузимања ових парничних радњи, као и на име судске таксе за одговор на тужбу 2.210,00 динара („Службени гласник РС“, број 128/24...106/15). Трошак судских такси за жалбу, другостепену одлуку, ревизију и одлуку по ревизији није признат јер захтев није опредељен у смислу члана 163. став 2. ЗПП

На основу члана 165. став 2. ЗПП, одлучено је као у ставу трећем изреке.

**Председник већа - судија
Звездана Лутовац, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић